

Lohja, Hontinrinne

Luontoselvitys 2018

Silvestris luontoselvitys oy
Jorma Pennanen
6.6.2018

Sisältö

1.	Johdanto	3
2.	Aineisto ja inventointimenetelmät	4
3.	Selvitysalue ja luontokuvat	5
4.	Tulokset	8
5.	Johtopäätökset	8
6.	Lähteet	9

LIITE 1. Lajiluettelot

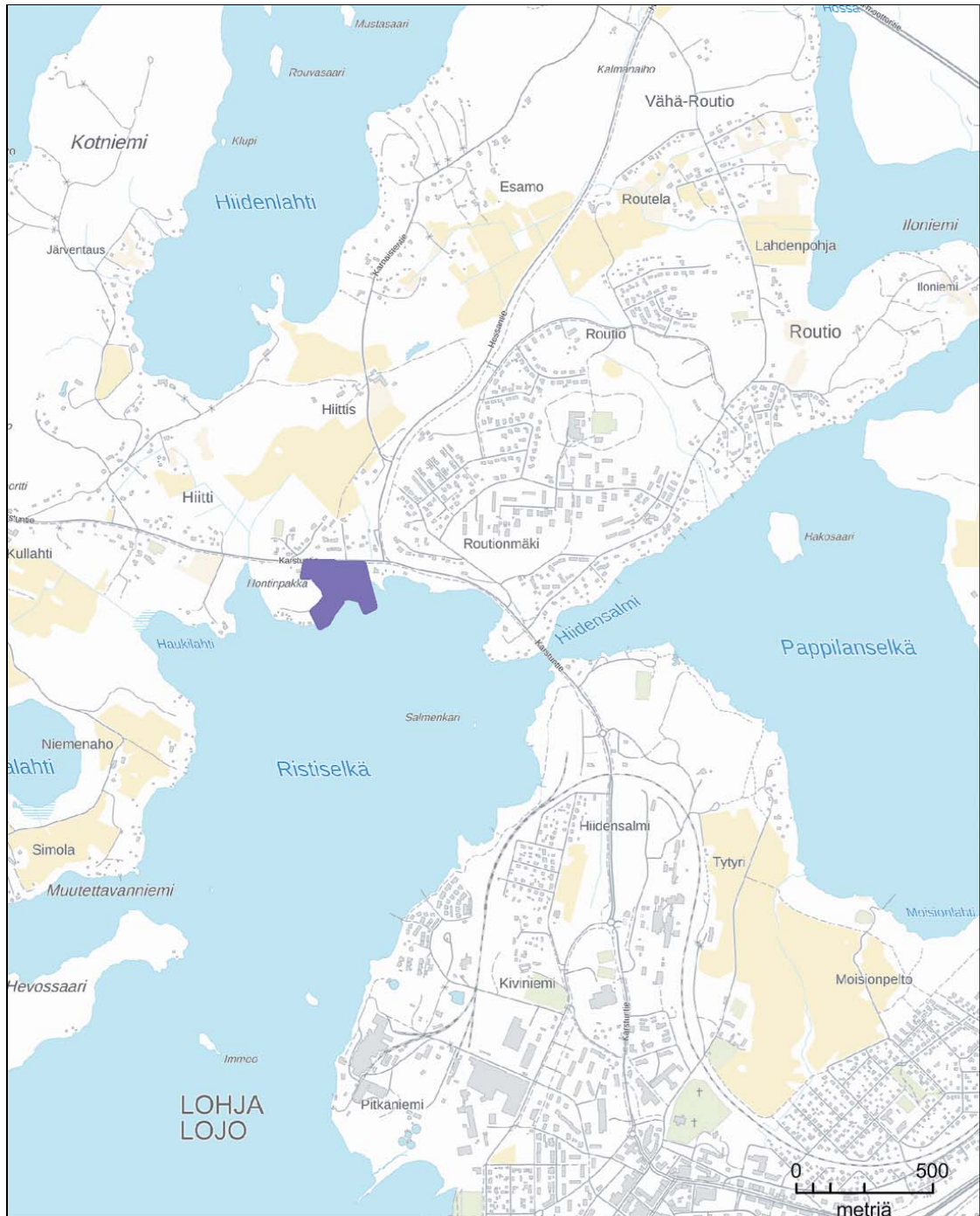
Kannen valokuva: Jorma Pennanen

Kansikuva: Näkymä etelään Ristiselälle (kuvio 7)

1. Johdanto

Tämän luontoselvityksen kohteena on Lohjan kunnassa sijaitseva Hontinrinteen ranta-asemakaava-alue. Kaavamuutoksella pyritään sovittamaan vanhalle teollisuusalueelle uutta asuintalorakentamista.

Selvityksen on tehnyt luontokartoittaja Jorma Pennanen, selvityksestä vastaa Esko Vuorinen.

Kartta 1. Selvitysalueen sijainti. Kartta © Silvestris luontoselvitys oy, sisältää Maanmittauslaitoksen aineistoa 06/2018.

2. Aineisto ja inventointimenetelmät

Suunnittelualueen (kartta 1) maastotyöt tehtiin toukokuussa 2018. Selvitys tehtiin kävelemällä suunnittelualue läpi. Maastotyön aikana kirjattiin ylös alueella esiintyvät luontotyypit sekä ajankohtana niillä esiintyvä kasvillisuus. Luontotyypit määriteltiin putkilokasvilajien ja elinympäristön rakennepiirteiden perusteella. Samalla arvioitiin niiden edustavuutta ja harvinaisuutta sekä alueiden soveltuvuutta eliöstölle, erityisesti direktiivilajeille. Luontokuvioiden lopulliset rajat määritettiin GPS-paikantimen avulla.

Viitasammakoita kuunneltiin 3.5. Tällöin kuljettiin lajille sopiva luhtainen ranta-alue varovasti kävellen läpi. Mahdollista kututoimintaa tarkastettiin myös kiikaroimalla.

Liito-oravakartoitus tehtiin 3.5. viitasammakkoselvityksen yhteydessä. Merkkejä liito-oravista etsittiin mahdollisten pesä- ja ruokailupuiden alta. Samalla arvioitiin esiintykö selvitysalueella liito-oravalle sopivia elinympäristöjä. Menetelmänä sovellettiin selvityksessä ”Moottoritie VT 1 laajennus Lieviö-Muurla” käytettyä menetelmää (Vuorinen 2001).

Varsinaista linnustoselvitystä ei tehty, mutta alueen linnustosta tehtiin huomioita maastokäynneillä.

Maastossa kerätyn tiedon perusteella luotiin MapInfo professional 16.0 -ohjelman avulla lopulliset kuvioiden rajat sekä muu paikkatieto.

Selvitysalueetta koskeva perustieto koottiin ympäristöhallinnon Avoin tieto-paikkatietoaineistosta.

Tiedot alueella mahdollisesti havaituista uhanalaisista eliölajeista tarkistettiin ympäristöhallinnon tietokannoista (Ympäristöhallinnon Eliölajit-tietojärjestelmä, poiminta 28.5.2018).

Selvityksessä havainnoitiin luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita lajeja ja elinympäristöjä seuraavien kansallisen ja EU:n lainsäädännön ja direktiivien pohjalta:

- luonnonsuojelulain (LSL) 29 §: n tarkoittamat suojellut luontotyypit
- luonnonsuojelulain (LSL) 46 §:n tarkoittamat uhanalaiset lajit
- luonnonsuojelulain (LSL) 47 §:n tarkoittamat erityisesti suojeltavat lajit
- metsälain (ML) 10 §:n tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt
- vesilain (VL) 2. luvun 11 §:n tarkoittamat kohteet
- luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajit

Elinympäristöjen uhanalaisuus on määritetty Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin (Raunio ym. 2008) mukaisesti. Suomen kansainväliset vastuulajit ovat uhanalaisuusarvioinnin 2001 (Rassi ym.) mukaisia. Lajien uhanalaisuusluokitus on uhanalaisarvioinnin (Rassi ym. 2010) mukainen. Lisäksi huomioitiin alueellisesti uhanalaiset lajit (Rassi ym. 2001 & Rassi ym. 2010).

3. Selvitysalue ja luontokuviot

Selvitysalue sijaitsee Lohjan kunnassa n. 3,5 kilometriä kaupungin keskustasta pohjoiseen päin Lohjanjärven Ristiselän pohjoisrannalla. Selvityksen kohteina olivat vanha teollisuusalue lähiympäristöineen sekä suunnittelualueen edustan ranta- ja vesialue.

Selvitysalue on tässä kuvattu kahdeksana kuviona (kartta 2), joista kustakin on lyhyt kuvaus sekä luonnonarvoihin perustuva arvotus. Arvoluokasta 2 ylöspäin on esitetty myös arvoluokan perustelut sekä suosituksia.

Arvoluokitus:

- 5 Kansallisesti arvokas. Ainutlaatuisen lajin esiintymä tai erittäin uhanalaisen lajin kansallisesti tärkeä esiintymä. Perustetut suoje-lualueet. Vaativat yleensä luonnonsuojelun perustamista.
- 4 Maakunnallisesti arvokas. Uudellamaalla erityinen tai ainutlaa-tuinen elinympäristö tai uhanalaisen lajin tärkeä, elinvoimainen esiintymä. Luonnonarvojen säilyttäminen vaatii usein luonnon-suojelun perustamista.
- 3 Paikallisesti erittäin arvokas. Kohde, jossa on erityisiä luon-nonarvoja, uhanalaisen tai harvinaisen lajin esiintymä tai edusta-van luontotyyppi, joka on erityisen hyvässä luonnontilassa. Luonnonarvojen säilyttäminen edellyttää usein jotain rajoituksia maankäyttöön.
- 2 Paikallisesti arvokas. Kohteessa on joitain luonnonarvoja, joiden säilyttäminen saattaa vaatia jonkinlaisia rajoituksia maankäyt-töön.
- 1 Vähäiset luonnonarvot. Tavanomaista luontoa. Kyseessä voi olla myös kohde, jonka luonnonarvot ovat tuhoutuneet ja arvoluoki-tusta voidaan nostaa kun arvot ennallistuvat kohtuullisessa ajassa (n. 40–60 v). Ei rajoituksia alueen käyttöön.
- 0 Ei luonnonarvoja. Ympäristö on tuhoutunut.

Alue kuuluu hemiboreaaliselle kasvillisuusvyöhykkeelle (1b, Lounai-nen rannikkomaa).

Selvitysalue ei sijaitse pohjavesialueella.

Selvitysalueen laajuus on noin 3,3 hehtaaria.

Kartta 2. Luontokuviot. Kartta © Silvestris luontoselvitys oy, sisältää Maanmittauslaitoksen aineistoa 06/2018

Kuvio 1 Sekapuustoinen rinnenmetsikkö

0,23 ha

Harvennettu rinne, jossa nuorehkon jätöpuuston muodostavat koivu ja kuusi. Ylempänä rinteessä kasvaa myös joitakin mäntyjä. Pensas-kerroksessa on jalojen lehtipuiden, kuten vaahteran, tammen ja saarnen taimia. Kenttäkerroksen kasvillisuudessa esiintyy niitty- ja metsäkasveja, kuten mustikka, lillukka, nuokkuhelmikkä, metsäorvokki, aivotirna, puna-ailakki ja maitohorsma. Paikoin on myös joitakin lehtokasveja, kuten sudenmarja, jänönsalaatti ja sinivuokko.

Arvo: 1

Kuvio 2 Joutomaat

0,17 ha

Avoimia kasvittuneita pihakenttiä, tienpientareita, rakennusten takapihoja ja kivijalkoja, joissa esiintyy tavanomaisia joutomailla viihtyviä kasvilajeja. Pihoihin rajoittuvissa kaivetuissa ojissa kasvavat mm. hii-renporras ja tervaleppä. Teollisuusalueen maamassoja on aikojen saatossa liikuteltu paikasta toiseen eikä vakiintuneita kasviyhteisöjä ole päässyt muodostumaan.

Arvo: 1

Kuvio 3 Tehdasalue ja päällystetyt väylät

1,02 ha

Tehdasalue rakennuksineen.

Arvo: 0

Kuvio 4 Lehtomainen rinne

0,02 ha

Tienpenkan maamassoihin on muodostunut ryteikköistä ja lehtomaisista kasvillisuutta. Kuvion puustoa ovat harmaaleppä, pihlaja, vaahtera, tuomi, raita ja haapa. Kenttäkerroksessa kasvavat mm. käenkaali, vuohenputki, sormisara ja jänönsalaatti.

Arvo: 1

Kuvio 5 Asuinkiinteistöt

1,28 ha

Rantaviivaan ulottuvilla piha-alueilla on hoidettua nurmea sekä puutarhakasveja. Tonttien rajoilla kasvaa joitakin isoja tammia, koivuja ja kuusia. Pihojen kasvillisuutta ei inventoitu tarkemmin.

Arvo: 1

Kuvio 6 Umpeenkasvava tienpohja

0,07 ha

Kasvien valtaama rantaan johtava tienpohja, jota varjostaa pihojen varttuneet rajapuut. Lähellä rantaa kasvillisuus on lehtomaista.

Arvo: 1

Kuvio 7 Rantatöyräs ja vesikasvillisuusvyöhyke

0,08 ha

Rantavyöhyke on koko selvitysalueella kapea leikkautuen jyrkästi rantaviivaan ja avovesialueeseen. Alueen itärajaa pitkin laskee järveen hu-levesioja, jonka rehevöittäväällä vaikutusalueella on leveimmillaan n. 20 m:n levyinen ilmaversoisvyöhyke, jossa kasvavat mm. järviruoko, viiltosara, isosorsimo, ratamosarpio, leveäosmankäämi ja ulpukka.

Rantatöyrään ja ranta-alueen muuta kasvillisuutta ovat mm. hopeasalava, raita, tuomi, tervaleppä, mustaherukka, punaherukka, vesihierakka, terttualpi, kurjenjalka, punakoiso ja rentukka.

Arvo: 2

Kuvio 8 Vesialue

0,39 ha

Avovesialue, jossa ranta-alueella on vain paikoin kapea vyöhyke vesikasvillisuutta (ks. kuvio 7.)

Arvo: 1

4. Tulokset

Tutkituilla luontokuvioilla esiintyy tavanomaista metsä- ja ruderaattikasvillisuutta sekä jonkin verran lehto- ja rantakasvillisuutta. Kasvilajeja tavattiin 107 lajia.

Aluerajauksen sisältä ei löytynyt liito-oravan jätöksiä tai lajille sopivaa elinympäristöä tai pesäpuita.

Ranta-alueelta ei havaittu viitasammakoita.

Selvitysalueelta ei havaittu luonnonsuojelulain § 47:n mukaisia erityis-suojeltavia lajeja, EU:n luontodirektiivin tiukasti suojeltavia lajeja (LSL § 49/liite IVa), eikä ympäristölakien (Metsälaki (10§), vesilaki (VL 2. luku 11§) tarkoittamia kohteita.

Alueelta ei ole tietoja uhanalaisista tai silmälläpidettävistä eliölajeista Ympäristöhallinnon Eliölajit -tietojärjestelmässä (poiminta 28.5.2018).

Alueella ei esiinny uhanalaisia tai silmälläpidettäviä luontotyypppejä (Raunio ym. 2008).

Lintuja huomioitiin molemmilla maastokäynneillä. Varsinaista linnustoseelvitystä ei tehty. Alueella todennäköisesti pesiviä ja kulttuuriympäristöissä viihtyviä lintulajeja ovat mustarastas, räkättirastas, pajulintu, kirjosiippo, punarinta, sini- ja talitiainen ja peippo. Satunnaisia kiertelijöitä olivat mm. varis ja mustapääkerttu. Lintulajisto on tavanomaista.

5. Johtopäätökset

Selvitysalue elinympäristöineen on teollisuusaluetta ja luontoarvoiltaan vaatimatonta. Alueen vanha puusto, erityisesti vanhat tammet ja hopeasalavat on syytä suunnittelussa huomioida ja mahdollisesti säilyttää.

6. Lähteet

Elektroniset lähteet

Lampinen, R. & Lahti, T. 2017: Kasviatlas 2016. -- Helsingin Yliopisto, Luonnontieteellinen keskusmuseo, Helsinki. Levinneisyyskartat osoitteessa <http://www.luomus.fi/kasviatlas>

Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Osat 1 ja 2. Suomen ympäristökeskus (SYKE), Suomen ympäristö 8/2008. Saatavilla: <http://www.ymparisto.fi/luontotyyppienuhanalaisuus> [Aineisto ladattu 24.7.2010].

Suomen lajitietokeskus. Saatavilla: <https://laji.fi>

Avoin tieto. Suomen ympäristökeskus (SYKE). Saatavilla: <http://www.syke.fi/avointieto>

Painetut lähteet

Hotanen, J-P., Nousiainen, H., Mäkipää, R., Reinikainen, A. & Tonteri, T. 2008: Metsätyypit – opas kasvupaikkojen luokitteluun. Metsäkustannus Oy.

Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti kustannus. Tapio. 192 s.

Mossberg, B. Stenberg, L. 2005: Suuri Pohjolan Kasvio. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki. 928 s.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A., & Mannerkoski, I. (toim./eds.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.

Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Suomen ympäristökeskuksen ympäristöopas 109, luonto- ja luonnonvarat. 196 s.

Vuorinen, E. 2001: Liito-oravaesiintymät suunnitellun moottoritien maastokäytävällä ja sen läheisyydessä. –Teoksessa: Valtatien 1 (E 18) rakentaminen moottoritienä, välillä Muurla–Lohjanharju

Putkilokasvit (107 lajia)

LC = elinvoimainen

NA = arviointiin soveltumaton

NE = arvioimatta jätetty

Tieteellinen nimi (Kasviatlas 2016)	lajinimi suomeksi	lajinimi ruotsiksi	IUCN 2010
<i>Acer platanoides</i>	metsävaahtera	lönn	LC
<i>Achillea millefolium</i>	siankärsämö	rölleka	LC
<i>Achillea ptarmica</i>	ojakärsämö	nysört	LC
<i>Aegopodium podagraria</i>	lehtovuohenputki	kirskål	LC
<i>Agrostis capillaris</i>	nurmirölli	rödven	LC
<i>Alchemilla</i> sp.	poimulehtilaji	daggkåpa	LC
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	ratamosarpio	svalting	LC
<i>Alnus glutinosa</i>	tervaleppä	klibbal	LC
<i>Alnus incana</i>	harmaaleppä	gråal	LC
<i>Alopecurus pratensis</i>	nurmipuntarpää	ängskavle	LC
<i>Anemone nemorosa</i>	valkovuokko	vitsippa	LC
<i>Angelica sylvestris</i>	karhunputki	strätta, skogspipa	LC
<i>Anthriscus sylvestris</i>	koiranputki	hundkåx	LC
<i>Argentina anserina</i> subsp. <i>anserina</i>	pihaketohanhikki	gåsört	LC
<i>Artemisia vulgaris</i> var. <i>vulgaris</i>	rikkapujo	gråbo	LC
<i>Athyrium filix-femina</i>	soreahiirenporras	majbråken	LC
<i>Avenella flexuosa</i>	metsälauha	kruståtel	LC
<i>Barbarea vulgaris</i>	peltokanankaali	sommargyllen	NA
<i>Betula pendula</i>	rauduskoivu	vårtbjörk	LC
<i>Calamagrostis arundinacea</i>	metsäkastikka	piprör	LC
<i>Calamagrostis epigejos</i>	hietakastikka	bergrör	LC
<i>Caltha palustris</i> subsp. <i>palustris</i>	rantarentukka	kalvleka, kabbleka	LC
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	rikkalutukka	lomme	LC
<i>Carex acuta</i>	viiltosara	vasstarr	LC
<i>Carex digitata</i>	sormisara	fingerstarr, vispstarr	LC
<i>Chamaenerion angustifolium</i>	palomaitohorsma	mjölkört	LC
<i>Chelidonium majus</i>	keltamo	skelört	LC
<i>Cirsium arvense</i>	pelto-ohdake	åkertistel	LC
<i>Cirsium heterophyllum</i>	huopaohdake	brudborste, borsttistel	LC
<i>Comarum palustre</i>	kurjenjalka	kråklöver	LC
<i>Convallaria majalis</i>	kielo	liljekonvalj	LC
<i>Dactylis glomerata</i>	niittykoiranheinä	hundåxing	LC
<i>Deschampsia cespitosa</i>	nurmilauha	tuvtåtel	LC
<i>Dryopteris filix-mas</i>	kivikkoalvejuuri	träjon	LC
<i>Equisetum arvense</i> subsp. <i>arvense</i>	isopeltokorte	vanlig åkerfråken	LC

<i>Equisetum sylvaticum</i>	metsäkorte	skogsfräken	LC
<i>Filipendula ulmaria</i>	mesiangervo	älggräs	LC
<i>Fragaria vesca</i>	ahomansikka	smultron	LC
<i>Fraxinus excelsior</i>	lehtosaarni	ask	LC
<i>Galium album</i>	paimenmatara	stormåra	LC
<i>Galium boreale</i>	ahomatara	vitmåra	LC
<i>Geranium sylvaticum</i>	metsäkurjenpolvi	skogsnäva	LC
<i>Geum rivale</i>	ojakellukka	humleblomster	LC
<i>Geum urbanum</i>	kyläkellukka	nejlikrot	LC
<i>Glechoma hederacea</i>	maahumala	jordreva	LC
<i>Glyceria grandis</i>	länneisosorsimo	kvarngröe	NA
<i>Hepatica nobilis</i>	lehtosinivuokko	blåsippa	LC
<i>Impatiens glandulifera</i>	jättipalsami	jätdebalsamin	NA
<i>Iris pseudacorus</i>	kurjenmiekkä	svärdslilja	LC
<i>Lactuca muralis</i>	jänönsalaatti	skogssallat	LC
<i>Lamium purpureum</i>	punapeippi	rödplister	LC
<i>Larix decidua</i>	euroopanlehtikuusi	europaisk lärk	NA
<i>Lathyrus pratensis</i>	niittynätkelmä	gulvial	LC
<i>Lonicera xylosteum</i>	lehtokuusama	skogstry	LC
<i>Lupinus polyphyllus</i>	komealupiini	blomsterlupin	NA
<i>Luzula pilosa</i>	kevätpiippo	vårfryle	LC
<i>Lysimachia thyrsoflora</i>	terttualpi	topplösa	LC
<i>Lysimachia vulgaris</i>	ranta-alpi	strandlysing	LC
<i>Melica nutans</i>	nuokkuhelmikkä	slokgräs, bergslok	LC
<i>Myosotis sylvatica</i>	puistolemmikki	skogsförgätmigej	NA
<i>Nuphar lutea</i>	ulpukka	gul näckros	LC
<i>Oxalis acetosella</i>	metsäkäenkaali	harsyra	LC
<i>Paris quadrifolia</i>	lehtosudenmarja	trollbär, ormbär	LC
<i>Phragmites australis</i>	järviruoko	vass	LC
<i>Picea abies</i> subsp. <i>abies</i>	euroopanmetsäkuusi	gran	LC
<i>Pinus sylvestris</i>	metsämänty	tall	LC
<i>Plantago major</i> subsp. <i>major</i>	kyläpiharatamo	groblad	LC
<i>Poa annua</i>	kylänurmikka	vitgröe	LC
<i>Poa nemoralis</i>	lehtonurmikka	lundgröe	LC
<i>Poa pratensis</i>	niittynurmikka	ängsgröe	LC
<i>Populus tremula</i>	metsähaapa	asp	LC
<i>Potentilla argentea</i> var. <i>argentea</i>	ketohopeahanhikki	silverfingerört, femfingerört	NE
<i>Prunus padus</i> subsp. <i>padus</i>	etelänlehtotuomi	hågg	LC
<i>Pteridium pinetorum</i>	taigasananjalka	slokörnbräken	NE
<i>Quercus robur</i>	metsätammi	ek	LC
<i>Ranunculus repens</i>	rönsyleinikki	revsmörblomma	LC
<i>Ribes nigrum</i>	mustaherukka	svart vinbär, tistron	LC
<i>Ribes rubrum</i>	lännepunaherukka	trädgårdsvinbär	NA
<i>Ribes uva-crispa</i>	hillokarviainen	krusbär	NA

<i>Rosa caesia</i>	himmeäorjanruusu	hårig nyponros	LC
<i>Rosa rugosa</i>	kurtturuusu	vresros	NA
<i>Rubus idaeus</i>	punavadelma	hallon	LC
<i>Rubus saxatilis</i>	euroopanlillukka	stenhallon, stenbär	LC
<i>Rumex aquaticus</i>	vesihierakka	hästskräppa	LC
<i>Rumex crispus</i>	poimuhierakka	krusskräppa	LC
<i>Salix alba</i>	valkosalava	vitpil	NA
<i>Salix caprea</i>	raita	sälg	LC
<i>Salix cinerea</i>	tuhkapaju	gråvide	LC
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	syysmaitiainen	höstfibbla	LC
<i>Silene dioica</i>	puna-ailakki	rödblåra, skogslyst	LC
<i>Solanum dulcamara</i>	punakoiso	besksöta	LC
<i>Solidago virgaurea</i>	kultapiisku	gullris	LC
<i>Sorbus aucuparia</i> subsp. <i>aucuparia</i>	eteläntipihlaja	rönn	LC
<i>Stellaria media</i>	pihatahtimö	natagräs	LC
<i>Tanacetum vulgare</i>	rohtopietaryrtti	renfana	LC
<i>Trifolium medium</i>	metsäapila	skogsklöver	LC
<i>Trifolium pratense</i>	puna-apila	rödkläver	LC
<i>Trifolium repens</i>	valkoapila	vitkläver	LC
<i>Tussilago farfara</i>	leskenlehti	hästhov	LC
<i>Typha latifolia</i>	leveäosmankäämi	bredekaveldun	LC
<i>Urtica dioica</i> subsp. <i>dioica</i>	etelännokkonen	brännässla	LC
<i>Vaccinium myrtillus</i>	kangasmustikka	blåbär	LC
<i>Valeriana officinalis</i>	rohtovirmajuuri	läkevänderot	LC
<i>Veronica chamaedrys</i>	nurmitädyke	teveronika	LC
<i>Vicia cracca</i>	hiirenvirna	kråkvicker	LC
<i>Vicia sepium</i> subsp. <i>montana</i>	niittyaitovirna	nordlig häckvicker	LC
<i>Viola riviniana</i>	metsäorvokki	skogsviol	LC

Linnut (12 lajia)

LC = elinvoimainen

Tieteellinen nimi	lajinimi suomeksi	lajinimi ruotsiksi	IUCN 2015
Corvus corone cornix	varis	kråka	LC
Cyanistes caeruleus	sinitäinen	blåmes	LC
Erithacus rubecula	punarinta	rödhake	LC
Ficedula hypoleuca	kirjosieppo	svartvit flugsnappare	LC
Fringilla coelebs	peippo	bofink	LC
Motacilla alba	västäräkki	sädesärå	LC
Parus major	talitiäinen	talgoxe	LC
Phylloscopus trochilus	pajulintu	lövsångare	LC
Sylvia atricapilla	mustapääkerttu	svarthätta	LC
Sylvia borin	lehtokerttu	trädgårdssångare	LC
Turdus merula	mustarastas	koltrast	LC
Turdus pilaris	räkättirastas	björktrast	LC